

การใช้คลื่นความถี่วิทยุในการรักษาโรคจมูกอักเสบภูมิแพ้ (Treatment of Allergic Rhinitis with Radiofrequency Volumetric Tissue Reduction (RFVTR))

โรคจมูกอักเสบภูมิแพ้ (allergic rhinitis) เกิดจากเยื่อจมูกไวผิดปกติ เมื่อสัมผัสกับสิ่งกระตุ้น เช่น ของจุลินทรีย์ ฝุ่น คิววัน การเปลี่ยนแปลงของอากาศ จะทำให้ผู้ป่วยมีอาการคัน, จาม, คัดจมูก, น้ำมูกไหล และเสมหะลงคอ ส่วนใหญ่ การหลีกเลี่ยง การจัดสภาพสิ่งแวดล้อม ร่วมกับการใช้ยาบรรเทาอาการ และยาพ่นจมูก จะสามารถบรรเทาอาการต่างๆ ดังกล่าวได้ แต่ในผู้ป่วยบางราย แม้จะหลีกเลี่ยงและใช้ยาอย่างเต็มที่แล้ว แต่อาการต่างๆ ดังกล่าวไม่ดีขึ้น หรือไม่สามารถหลีกเลี่ยงปัจจัยกระตุ้นดังกล่าวได้ หรือไม่ต้องการใช้ยา การใช้คลื่นความถี่วิทยุเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการรักษาโรคจมูกอักเสบภูมิแพ้ ให้อาการต่างๆ ดังกล่าวดีขึ้นได้

การใช้คลื่นความถี่วิทยุ ในการรักษาโรคจมูกอักเสบภูมิแพ้ เป็นการผ่าตัดที่นิยมทำในการรักษาอาการคัน, จาม, คัดจมูก, น้ำมูกไหล และเสมหะลงคอ ในผู้ป่วยโรคจมูกอักเสบภูมิแพ้ที่ไม่ตอบสนองต่อการรักษาด้วยการหลีกเลี่ยง และการใช้ยา. การใช้คลื่นความถี่วิทยุเป็นการนำเข็มพิเศษ เข้าไปในเนื้อเยื่อจมูก เพื่อส่งคลื่นความถี่สูง (radio-frequency) ที่สามารถเปลี่ยนเป็นพลังงานความร้อนให้แก่เนื้อเยื่อรอบๆ ซึ่งจะให้เกิดการสูญเสียสภาพ และการตายของเนื้อเยื่อ (coagulation necrosis) ขึ้นภายใน 1-2 เดือน หลังจากนั้นจะเกิดเนื้อเยื่อพังผืด เกิดการหด และลดปริมาตร (volume contraction) ของเยื่อจมูกที่อุดกั้นโพรงจมูก ทำให้โพรงจมูกโล่งขึ้น หายใจได้สะดวกขึ้น นอกจากนี้คลื่นความถี่สูงได้ไปทำลายเส้นประสาท และต่อมสร้างน้ำมูก ทำให้มีอาการคัน, จาม, น้ำมูกไหล และเสมหะลงคอลลดลงด้วย.

ปริมาณความร้อนที่เยื่อจมูกได้รับจะต่ำกว่าการใช้เลเซอร์ซึ่งจะทำให้เกิดการบาดเจ็บต่อเนื้อเยื่อรอบๆ น้อยกว่า ดังนั้นทำให้อาการปวด หรือเจ็บแผลหลังผ่าตัด น้อยกว่าการใช้เลเซอร์ผ่าตัดลดขนาดเยื่อจมูก และในรายที่มีอาการคัดจมูกเรื้อรัง เนื่องจากผนังกันช่องจมูกคดนั้น อาจลองใช้คลื่นความถี่วิทยุในการรักษาอาการคัดจมูกก่อน เพราะอาการปวดหรือเจ็บแผลหลังผ่าตัด น้อยกว่าการผ่าตัดแก้ไขผนังกันช่องจมูกคด (septoplasty) เช่นกัน ถ้า

ปารยะ อาศนะเสน พ.บ.,
รองศาสตราจารย์
ภาควิชาโสต นาสิก ลาริงซ์วิทยา
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
มหาวิทยาลัยมหิดล

อาการคัดจมูกไม่ดีขึ้น จึงพิจารณาการผ่าตัดแก้ไข ผนังกันช่องจมูกต่อไป ได้มีการศึกษาผลของคลื่น ความถี่วิทยุในรายที่มีอาการคัดจมูกเรื้อรัง พบว่าคลื่น ความถี่วิทยุสามารถลดอาการคัดจมูกได้ดี และผลนั้น ยังคงอยู่นานถึง 2 ปี.

วิธีนี้สามารถทำได้โดยใช้ยาชาเฉพาะที่ ผู้ป่วย จึงไม่จำเป็นต้องนอนโรงพยาบาล ผลของการลด อาการคัน, จาม, น้ำมูกไหล และเสมหะลงคอดังกล่าว จะเห็นชัดเจนใน 4-6 สัปดาห์ อาจทำซ้ำได้อีก ถ้าผล ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ วิธีนี้ง่ายในการทำ ผลข้างเคียง น้อยและได้ผลดี การผ่าตัดชนิดนี้เป็นการผ่าตัด ผ่านทางช่องจมูก แพทย์จะใส่เครื่องมือทางช่องจมูก ผู้ป่วยจึงไม่มีบาดแผลใดๆ ที่มองเห็นได้จากภายนอก การผ่าตัดชนิดนี้ควรทำเมื่อผู้ป่วยมีร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์ดี ไม่เป็นหวัดหรือมีการติดเชื้อของระบบ ทางเดินหายใจเฉียบพลัน.

ก่อนผ่าตัด การผ่าตัดชนิดนี้สามารถทำได้โดย การใช้ยาชาเฉพาะที่ แพทย์จะตรวจความสมบูรณ์ ของร่างกายผู้ป่วยก่อนผ่าตัด เช่นการตรวจเลือด ผู้ป่วยสามารถมาโรงพยาบาลวันที่นัดทำผ่าตัดได้เลย ในบางรายแพทย์อาจแนะนำให้นอนในหอผู้ป่วยหลัง ผ่าตัด 1 คืน เพื่อสังเกตอาการเลือดออกหลังผ่าตัด.

การใช้ยาชาเฉพาะที่ มีโอกาสเสี่ยงที่จะ เกิดภาวะแทรกซ้อน เช่น ใจสั่น หน้ามืด เป็นลม หูอื้อ แต่อาการเหล่านี้มักหายได้เอง.

หลังผ่าตัด

1. ผู้ป่วยจะมีแผลที่เยื่อบุจมูกและวัสดุห้ามเลือด ภายในโพรงจมูกหลังรับการรักษา อาจมีอาการเจ็บ จมูกจากแผลผ่าตัดเล็กน้อย อาจมีน้ำมูกหรือน้ำลาย ปนเลือดออกมาได้บ้างเล็กน้อย.

2. ผู้ป่วยอาจจะมีไข้ หรือมีอาการบวม หรือ รู้สึก ดัดๆ ชัดๆ ตึงๆ คล้ายมีสิ่งแปลกปลอมอยู่ในโพรงจมูก หรือมีเสียงเปลี่ยนได้ ซึ่งอาการดังกล่าวมักจะหายไป

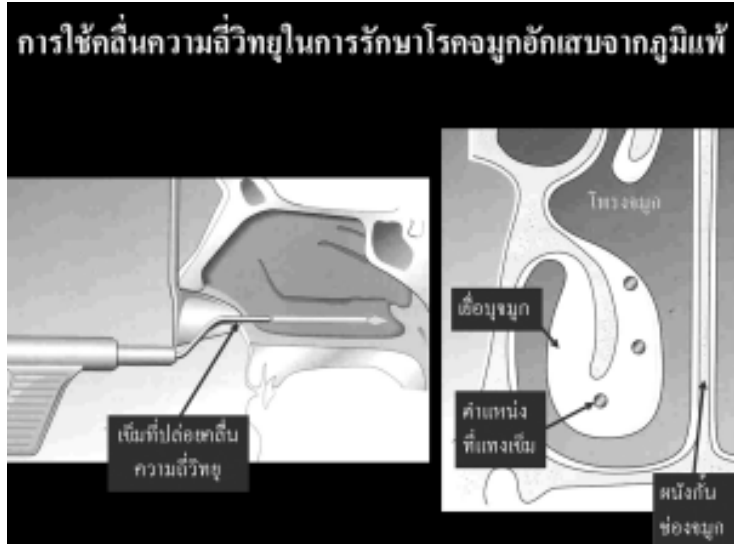
ภายใน 1 สัปดาห์.

3. หลังการผ่าตัด 1-2 วันแรก เยื่อบุจมูก อาจ บวมมากขึ้นได้ ทำให้มีอาการคัดจมูกมากขึ้นได้ อาจ ต้องหายใจทางปาก ดังนั้น ผู้ป่วยจึงควรนอนศีรษะสูง โดยใช้หมอนหนุน หรือนอนบนที่นอนที่สามารถปรับ ความเอียงได้ อมและประคบหน้าแข็งบ่อยๆ (ประคบที่ หน้าผาก ตั้งจมูก หรือคอ) ในช่วง 24-48 ชั่วโมงแรก เพื่อลดอาการเลือดออกบริเวณที่ทำผ่าตัด.

4. ผู้ป่วยจะได้รับยาต้านจุลชีพ (antibiotics) ยาแก้ปวด ยาลดบวม ยาลดอาการคัน จาม คัดจมูก น้ำมูกไหล ผู้ป่วยสามารถรับประทานยาแก้ปวด เช่น พาราเซตามอลเมื่อจำเป็นได้.

5. ผู้ป่วยควรหลีกเลี่ยงการสูดน้ำมูกแรงๆ การ แคะจมูกหรือการกระทบกระเทือนบริเวณจมูก การ ออกแรงมาก การเล่นกีฬาที่หักโหม หรือยกของหนัก หลังผ่าตัดภายใน 24-48 ชั่วโมงแรก เพราะอาจ ทำให้มีเลือดออกจากแผลที่เยื่อบุจมูกได้ ถ้าจะจาม ควรให้ลมออกทางปาก ถ้ามีเลือดออกจากจมูก ควร นอนพัก ยกศีรษะสูง หยอดยาหดหลอดเลือดชนิด หยอดจมูก (topical decongestant เช่น ephedrine, oxymetazoline) ที่แพทย์สั่งไว้ให้ 3-4 หยดในโพรง จมูกแต่ละข้าง นำน้ำแข็งหรือ cold pack มาประคบ บริเวณหน้าผาก ตั้งจมูก หรือคอ อมน้ำแข็งเพื่อให้ เลือดหยุด การประคบหรืออมน้ำแข็ง ควรประคบหรือ อมประมาณ 10 นาที แล้วจึงเอาออกและรอประมาณ 10 นาที แล้วจึงค่อยประคบหรืออมใหม่เป็นเวลา 10 นาที ทำเช่นนี้สลับกันไปเรื่อยๆ ถ้าเลือดออกไม่หยุด หรือออกมากผิดปกติ ควรรีบไปโรงพยาบาลเพื่อ ปรึกษาแพทย์ทันที.

6. หลังผ่าตัด 48 ชั่วโมงแรก แพทย์จะนัดมา เอาวัสดุห้ามเลือดภายในโพรงจมูกออก แพทย์จะ แนะนำให้ล้างทำความสะอาดจมูกและแผลผ่าตัดด้วย น้ำเกลืออุ่นๆ หลังเอาวัสดุห้ามเลือดภายในโพรงจมูก ออกแล้ว 48 ชั่วโมง การล้างน้ำเกลือจะช่วยป้องกันการ เกิดสะเก็ดแผล ซึ่งเกิดจากน้ำมูกไปเกาะที่แผล บนเยื่อบุจมูก ซึ่งจะทำให้แผลหายช้า ควรล้างวันละ 2

ครั้งอย่างน้อย ในวันหยุดควรล้างเพิ่มขึ้นเป็นวันละ 3-4 ครั้ง.

7. โดยปกติ หลังผ่าตัดประมาณ 1-2 สัปดาห์ ผลที่เยื่อจมูกจะหายเป็นปกติ เยื่อจมูกจะลดขนาดลง อาการคัดจมูก คัน จาม น้ำมูกไหล เสมหะลงคอจะดีขึ้นหลังการทำผ่าตัด ประมาณ 4-6 สัปดาห์ ถ้าอาการดังกล่าวไม่ดีขึ้น จนเห็นได้ชัดภายในระยะเวลาดังกล่าว อาจต้องรับการรักษาซ้ำอีก จนกว่าอาการดังกล่าวจะดีขึ้น.

ภาวะแทรกซ้อน โรคแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้น

ได้คือ เลือดออกจากแผลผ่าตัด ซึ่งถ้าออกมากจะต้องไปทำการห้ามเลือดในห้องผ่าตัด การหายใจลำบาก คัดจมูกจากการบวมของเนื้อเยื่อรอบๆ บริเวณผ่าตัด หรือแผลผ่าตัดติดเชื้อ แต่พบได้น้อย ผู้ป่วยสามารถกลับบ้านได้หลังผ่าตัดโดยไม่ต้องนอนโรงพยาบาล ยกเว้นบางรายที่แพทย์เห็นสมควรให้อนอนพัก การปฏิบัติตัวที่ถูกต้องภายหลังการผ่าตัดมักทำให้การผ่าตัดรักษาได้ผลดี.

การนัดตรวจหลังออกจากโรงพยาบาล

แพทย์จะนัดมาดูแผลประมาณ 1 สัปดาห์หลังผ่าตัด.

อย่างไรก็ตาม การใช้คลื่นความถี่วิทยุไม่สามารถรักษาให้โรคจมูกอักเสบภูมิแพ้หายขาดได้ ผู้ป่วยมีโอกาสกลับมามีอาการของโรคใหม่ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการปฏิบัติตัวของผู้ป่วย ถ้าผู้ป่วยสามารถหลีกเลี่ยงสิ่งที่สามารถกระตุ้น ให้ผู้ป่วยเกิดอาการทางจมูก เช่น ความเครียด, การนอนหลับพักผ่อนไม่เพียงพอ, อารมณ์เศร้า, วิตก, กังวล, เสียใจ, ของจุน, ฝุ่น, ควัน,

อากาศที่เปลี่ยนแปลง, การติดเชื้อในระบบทางเดินหายใจ หรือหวัด ได้ และออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ โอกาสที่ผู้ป่วยจะกลับมามีอาการของโรคใหม่นั้นค่อนข้างต่ำ แต่ถ้าผู้ป่วยไม่สามารถหลีกเลี่ยงสิ่งที่สามารถกระตุ้นให้ผู้ป่วยเกิดอาการทางจมูกได้ และไม่คอยได้ออกกำลังกาย โอกาสที่ผู้ป่วยจะกลับมามีอาการของโรคใหม่นั้นจะสูง.